

Trettandedag jul (Epifania)

Predikan på distans 2022-01-06.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Du som ledde de vise männen till Kristus genom stjärnan som gick före dem, led nu också oss genom ordets ljus. Styrk vår tro och kom i våra hjärtan genom din helige Ande och upplys oss med ordets klara ljus. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Joh. 8:12 (2:a årg.).

Jesus sade till folket: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

Trettandedag jul är den stora högtidsdag då vi i evangeliet har hört om de vise männen från österlandet. De fick genom ett Guds under se stjärnan som ledde dem till Kristus i Betlehem och till stallet med Josef, Maria och Jesusbarnet. De vise männen måste ha hört talas om profetiorna i Gamla Testamentet som vittnade om att Messias skulle komma. De kom till Jerusalem och frågade: "Var är judarnas nyfödde konung? Vi har sett hans stjärna gå upp och har kommit för att tillbe honom." (Matt. 2:2).

Det var Gud som kallade de vise männen genom sitt heliga ord. Ingen människa kan komma till Kristus och tro på honom annat än genom Guds ord. Genom skapelsen och samvetet har Gud visserligen gett alla människor en naturlig gudskunskap. Så var de visa männen säkert övertygade om att Gud finns och att vi bör söka honom. Men den naturliga gudskunskapen kan inte visa oss vem Gud är och vad han har gjort för vår frälsning. Evangeliet är en fördold hemlighet som måste uppenbaras för oss genom ordet. Det är detta dagens evangelium handlar om. Trettondagen kallas också *Epifania*, som betyder uppenbarelse. Gud uppenbarade för de vise männen att Messias var född genom sitt ordet och stjärnan. Nu kom de för att tillbedja honom. Så tillber också vi idag i våra högmässor Kristus när han kommer till oss i ordet och sakramenten. I den heliga nattvarden blir hans kropp och blod närvarande genom instiftelseordens gudomliga kraft, så att var och en som äter och dricker det välsignade brödet och vinet tar emot Jesu kropp och blod till syndernas förlåtelse.

Ordet om Kristus är grunden i all sann, kristen mission. Evangelium måste predikas för att människor skall kunna komma till tro. Det hjälper inte med välgörenhet och sociala insatser även om vi som kristna skall göra allt vi kan för att hjälpa människor i nöd. Men det s.k. "sociala evangeliet" skänker inte någon frälsning. Den enda vägen till frälsning från synden, döden och djävulen är Kristi evangelium. Han säger själv i den korta predikotexten:

"Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

Detta innebär att hela världen är i mörker. Syndafallet ledde först Adam och Eva in på en helt felaktig väg. Det var Satan som frestade dem till att avfalla från Gud. Så kom de in i syndens mörker och därefter också alla människor som ärver deras synd. Förnuftet kan inte fatta detta. Vi tror att vi själva är så kloka och förståndiga att vi vet mer än Gud. Så försöker vi bygga våra liv med hjälp av vårt eget förstånd och våra egna krafter. Detta är inte fel när det gäller det yttre, borgerliga livet. Där har Gud gett oss vårt förstånd. När det gäller politik, medicin, vetenskap och kultur skall vi använda förståndet och alla våra naturliga gåvor tillsammans med andra människor. Så vill Gud att vi inte skall förakta någon enda

människa på grund av hudfärg, kön, ålder eller andra skillnader. Alla människor är värdefulla och vi skall älska vår nästa som oss själva.

Men detta räcker inte för frälsning. Varenda människa lever efter syndafallet i syndens mörker, i djävulens rike, under Guds vrede och dom. Om vi blir kvar i detta tillstånd måste vi gå evigt förlorade. Men dagens evangelium säger något annat. *Kristus är världens ljus!* Han är Guds evige Son som har blivit människa. Johannes skriver:

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Genom honom har allt blivit till, och utan honom har inget blivit till, som är till. I honom var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det (Joh. 1:1-5).

Här hör vi på nytt att *Kristus är världens ljus*, som lyser i mörkret. Han är ett med Fadern och den helige Ande. Han är Gud själv. Hans ljus upplyser hela världen. Ingen annan har ett sådant ljus. Om Jesus bara hade varit en vanlig människa, men inte Gud, skulle han inte kunna säga: *Jag är världens ljus*. Det hade varit ett fruktansvärt högmod. När en människa drabbas av sådant högmod går det alltid illa. Många mänskliga ledare och profeter har trätt fram med sådana anspråk. Men de har alla fallit. Högmod går före fall. Ibland har de fått många anhängare. Men deras falska läror har inte kunnat hjälpa någon enda människa till frälsning.

Men nu kommer budskapet om Jesus Kristus. Han är Gud. Han är den evige Skaparen. Och han har blivit människa för vår skull. Johannes skriver:

Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den Enfödde har av Fadern, och han var full av nåd och sanning (Joh. 1:14).

Guds eviga Ord, Kristus, blev människa. Han antog vårt kött och blod när han föddes i Betlehem. Därför tillber de vise männen honom i krubban. De faller ned inför det lilla barnet som är Gud själv. Både som Gud och människa är han värd att tillbedja. I vanliga fall är det strängt förbjudet att tillbedja en människa. Det är avgudadyrkan. Men med Kristus är det annorlunda. Hos honom är Gud och människa så förbundna att också hans mänskliga natur är tillbedjansvärd.

I fornkyrkan använde man bilden av *det glödgade järnet* för att beskriva dessa två naturer hos Kristus. Ett järn är i sig självt kallt och hårt, medan elden är varm och het. De två är helt olika. Men när elden upphettar järnet blir det genomglödgat och mycket hett. Med denna bild ville man först säga att Guds och människans naturer är mycket olika. Gud är evig, allestädes närvarande, oändligt mäktig och god. Människan däremot är begränsad och i jämförelse med Gud bara som en mask eller så gott som ingenting. Men när Kristus blev människa blev hans mänskliga natur som genomglödgad av gudomens oändliga värme och kärlek. Därför är de vise männens tillbedjan av människobarnet Kristus en sann tillbedjan av Gudamänniskan, den evige som nu har blivit en av oss. Han har därmed förhärligat vår mänskliga natur. Genom tron får vi så del av hans nåd och förlåtelse.

Det underbara med dagens evangelium är just detta, att Gud nu vill skänka sin förlåtelse till alla människor. Världens ljus har kommit hit för att frälsa oss. Därför säger Johannes:

Han kom till sitt eget, och hans egna tog inte emot honom. Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn. De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja utan av Gud (Joh. 1:11ff).

Genom tron blir vi födda på nytt. Men vad är då tron? Ingenting annat än en Guds gåva som kommer till oss när vi lyssnar på evangeliet. Här ligger den stora hemligheten. Jesus kom för att lida och dö i vårt ställe. När hans egna inte tog emot honom utan korsfäste

honom med hjälp av romarna var detta samtidigt Guds väg till förlåtelse och försoning för hela världens synd. Om detta hade Jesaja profeterat:

Han var genomborrade för våra överträdelser skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:5).

Jesus tog på sig alla våra synder som vår ställföreträdare inför Gud. Så straffade Gud honom istället för att straffa världen. Så är vi genom Jesu död friköpta från synden och dess straff. Och inte nog med detta. Jesus levde hela sitt liv utan synd i fullkomlig harmoni med Guds lag. Allt detta gjorde han också i vårt ställe så att Gud tillräknar oss hela Kristi rättfärdighet som om den vore vår egen. Luther kallar detta för ”det saliga bytet”. Kristus tog på sig vår synd och skuld, medan vi istället får hans rättfärdighet. Paulus skriver:

Alltså, om någon är i Kristus är han en ny skapelse. Det gamla är förbi, se, det nya har kommit. Allt kommer från Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus och gett oss försoningens tjänst. Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott åt oss försoningens ord (2 Kor. 5:17ff).

Att vi kan få del av Guds ljus beror alltså på att Kristus har försonat hela världen. Utan detta ljus är vi förlorade och blir kvar i mörkret. Men nu går budskapet ut i hela världen. Genom evangelium förkunnas att Kristi verk är fullbordat en gång för alla. I uppståndelsen förklarade Gud honom rättfärdig, och denna rättfärdighet är fullkomlig. Guds rättfärdighet omfattar nu alla människor. Alla våra synder har blivit utplånade och kastade i havets djup, säger profeten Mika. Och Paulus skriver: ”Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet för alla människor lett till en frikännande dom som leder till liv” (Rom. 5:18).

Profeten Mika talade tydligt om att detta skulle ske genom barnet i Betlehem:

Men du, Betlehem Efrata, som är så liten bland Juda tusenden, från dig skall det åt mig komma en som skall härska i Israel. Hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar. Därför skall han överge dem fram till den tid då hon som skall föda har fött... Och han skall vara vår frid (Mika 5:2f, 5).

Mika profeterar också precis som Jesaja om att Kristi ankomst betyder en tid av mission i hela världen. Han skriver:

Det skall ske i den yttersta tiden, att det berg där Herrens hus är skall stå fast grundat och vara högst bland bergen, upphöjt över höjderna. Och alla folk skall strömma dit. Ja, många folk skall gå i väg och säga: "Kom, låt oss gå upp till Herrens berg, till Jakobs Guds hus. Han skall undervisa oss om sina vägar, så att vi kan vandra på hans stigar" (Mika 4:1f).

Och Mika avslutar sin bok med löftesorden:

Vem är en Gud som du, som förlåter missgärning och inte tillräknar överträdelse för kvarlevan av sin arvedel. Han håller inte fast vid sin vrede för evigt, ty han har behag till nåd. Han skall åter förbarma sig över oss och trampa på våra missgärningar. Du skall kasta alla deras synder i havets djup. Du skall bevisa trofasthet mot Jakob och nåd mot Abraham, så som du med ed lovade våra fäder i forntidens dagar (Mika 5:18ff).

Så tror och bekänner vi idag att Jesus Kristus är världens ljus. I ingen annan finns frälsning.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.